

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 1Tdo/47/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119015091
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Patrik Príbelský
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3119015091.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 20. decembra 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného O. G. pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/55/2021, z 9. novembra 2021 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. G. o d m i e t a.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 3T/108/2019, z 3. júna 2021 bol obvinený O. G. uznaný za vinného zo spáchania zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že

v období mesiaca júl 2018 až august 2018 v sektore III., v cele č. XXX v ÚVV a ÚVTOS L., O., L. nútil poškodeného spoluväzňa A. S.I., aby ho sexuálne uspokojil a to tak, že keď poškodený toto odmietol, páchatel ho stiahol z postele a rukami, nasilu a proti vôli poškodeného si pritlačil hlavu poškodeného k svojmu pohlavnému orgánu a vyhrážkami bitky nútil poškodeného, aby ho sexuálne uspokojil, pričom poškodený toto v obave o život a zdravie vykonal, pričom obžalovaný O. G. už bol rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 36T 153/2017, z 19.01.2018, právoplatným toho istého dňa uznaný vinným zo zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. b), ods. 4 písm. b) Trestného zákona účinného do 31.07.2019 a iné.

Za to mu bol uložený podľa § 200 ods. 2, § 38 ods. 2, ods. 5, § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov; pričom na výkon trestu odňatia slobody bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku súd poškodeného A. S., nar. X. Z. XXXX, trvalým pobytom O.. D. XXXX/XX, C., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody U., odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolania obvineného rozhodol rozsudkom, sp. zn. 23To/55/2021, z 9. novembra 2021 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), písm. f) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného O. G. uznal za vinného zo spáchania zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, pretože

v období mesiaca júl 2018 až august 2018 v sektore III., v cele č. XXX. v ÚVV a ÚVTOS L., O., L. nútil poškodeného spoluväzňa A. S.Š., aby ho sexuálne uspokojil a to tak, že keď poškodený toto odmietol, páchatel ho stiahol z postele a rukami, nasilu a proti vôli poškodeného si pritlačil hlavu poškodeného k

svojmu pohlavnému orgánu a vyhrážkami bitky nútil poškodeného, aby ho sexuálne uspokojil, pričom poškodený toto v obave o život a zdravie vykonal.

Podľa § 200 ods. 2, § 43, § 38 ods. 4, § 37 písm. m) Trestného zákona mu bol uložený ďalší trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov. Obvinený bol podľa § 48 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Obvinený O. G. podal prostredníctvom obhajcu proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom].

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom obvinený namietal:

„V prvom rade je potrebné uviesť, že jednou zo základných zásad trestného konania je zásada kontradiktórnosti, ktorá zásadným spôsobom ovplyvňuje trestné konanie ako aj jeho výsledok. V praxi sa zásada kontradiktórnosti aplikuje realizáciou jednotlivých oprávnení procesných strán, pričom v mojom prípade, ako obžalovaného uplatnenie tejto zásady znamená, že mám v právo poznať dôkazy protistrany, ako aj dôkazy zabezpečené činnosťou súdu, mať právo sa k takýmto dôkazom vyjadriť a zároveň právo navrhovať svoje vlastné dôkazy a tieto aj zabezpečovať. Riadnym uplatnením týchto práv sa má zabezpečiť spravodlivý priebeh trestného konania. So zásadou kontradiktórnosti je späté aj samotné dokazovanie v trestnom konaní. Kontradiktórnosť je v trestnom konaní zaručená na dvoch miestach Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950, a to jednak v rámci všeobecného článku 6 ods. 1, ale aj v čl. 6 ods. 3, ktorý sa zaoberá výlučne trestnoprávnymi zárukami spravodlivého procesu. Jedným zo základných dôkazov v trestnom konaní je výsluch svedka, pričom podanie tohto dovolania odôvodňujem tým, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je založené na vykonaní dôkazu - výsluchu svedka nezákonným spôsobom, v tomto prípade sa jedná o prečítanie zápisnice o výsluchu svedka - O. P. z prípravného konania. Z ustanovenia § 263 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný. Zároveň z § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku vyplýva, že zápisnica o výpovedi svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona, a taká osoba sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo, alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch, alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca. V tomto trestnom konaní bola prečítaná zápisnica o výpovedi svedka - O. P. z prípravného konania, vykonaná ešte pred vznesením obvinenia na hlavnom pojednávaní, a to aj napriek tomu, že som s jej prečítaním nesúhlasil a žiadal som vypočuť tohto svedka na hlavnom pojednávaní. Odvolací súd považoval takýto postup okresného súdu pri vykonaní predmetného dôkazu za zákonný a správny a zároveň uviedol, že išlo o ‚dôkaz ako každý iný‘, pričom na tejto výpovedi nebolo výlučne alebo v rozhodujúcej miere založené uznanie mojej viny. S takýmto záverom vo vzťahu k predmetnému dôkazu však nemožno súhlasiť, nakoľko mám za to, že moje uznanie viny bolo založené v rozhodujúcej miere práve na výpovedi tohto svedka. Čo sa týka samotného predvolania svedka na hlavné pojednávanie, zo zápisnice vyplýva, že svedok O. P. bol predvolávaný iba na hlavné pojednávanie v termíne 19. novembra 2019, kde súd uviedol, že doručenie má nevykázané a že je neprítomný. Súd však už tohto svedka na ďalšie termíny hlavných pojednávaní (23. januára 2020 a 22. septembra 2020) nepredvolával, čo vyplýva jednak zo zápisníc z pojednávania ako aj z rozsudku Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 3T/108/2019, z 3. júna 2021, ktorým ma uznal vinným zo stíhaného skutku, pričom nepodnikol žiaden krok, ktorým by mohol zistiť pobyt svedka O. P. a zabezpečiť jeho účasť na hlavnom pojednávaní. Okresný súd sa uspokojil so zaslaním jedného predvolania tohto svedka, iné zákonné možnosti zabezpečenia jeho účasti nevyužil a v neposlednom rade ani neuviedol, ktorý zo zákonných dôvodov podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku použil pri čítaní zápisnice, pretože súdom použitý dôvod ‚nepodarilo sa opakovane zistiť pobyt svedka‘ nekorešponduje so žiadnym z týchto dôvodov. Na to, aby bola prečítaná zápisnica o výsluchu svedka z prípravného konania z dôvodu jeho nedosiahnuteľnosti sa za objektívnu príčinu považuje smrť takého svedka, avšak nemožno za takúto príčinu považovať skutočnosť, že svedok je nedosiahnuteľný. Nedosiahnuteľnosť je charakterizovaná tým, že súd vynaložil patričné úsilie na

zabezpečenie osobného výsluchu svedka, pričom nepostačuje len jednorazové predvolanie svedka, ale súd je povinný zabezpečiť jeho účasť aj prostredníctvom iných právnych inštitútov - môže požiadať Policajný zbor SR o zistenie pobytu svedka, prípadne o zabezpečenie jeho predvedenia na hlavné pojednávanie. Mám za to, že v zmysle uvedených skutočností došlo v tomto konaní k vykonaniu dôkazu - prečítaniu svedeckej výpovede O. P. z prípravného konania nezákonným spôsobom, a tento dôkaz nebolo možné v konaní pred súdom vykonať, nakoľko som počas celého trestného konania nemal možnosť ja, prípadne môj obhajca v prípravnom konaní sa takéhoto výsluchu zúčastniť a klásť svedkovi otázky, a teda som nemal možnosť tohto svedka konfrontovať a spochybniť jeho výpoveď. Nakoľko takáto výpoveď bola podstatná pre uznanie mojej viny, nebolo možné takúto výpoveď na hlavnom pojednávaní prečítať bez môjho súhlasu a rovnako neboli splnené ani výnimky na jej prečítanie v zmysle § 263 ods. 3 Trestného poriadku. Neodôvodnené využívanie tohto ustanovenia sa však môže dostať do rozporu s judikatúrou EŠLP. Poukazujem napríklad na kauzu Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu Al Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu. (Sťažnosť č. 26766/05 z 15. decembra 2011), kde bolo konštatované, že takýto procesný postup môže ústavne obstať, iba ak je nevyhnutný (svedka objektívne nemožno vypočúť - tzv. dobrý dôvod pre neprítomnosť svedka), obžalovanému bola poskytnutá možnosť reagovať na svedectvo (boli dodržané jeho procesné práva) a v prípade zvýšenej dôležitosti prečítaného svedectva bolo posudzované prísnejšie. Rovnako poukazujem na právnu vetu vyplývajúcu z judikatúry Najvyššieho súdu SR, prijatej trestnoprávnym kolégiom 17. júna 2020, a to že: „Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje“ Tpj47/2020 - 2 (3Tdo/29/2019).

V predmetnej veci je potrebné zdôrazniť, že v rámci vykonávaného dokazovania tu boli dve skupiny dôkazov, ktoré boli navzájom protichodné. V prospech obžaloby svedčil iba samotný poškodený, ktorého výpoveď bola motivovaná snahou o preradenie do iného ústavu a svedok M. S., u ktorého preukázateľne došlo k pokusu o zobchodovanie jeho výpovede v tomto konaní za kávu, tabak a korpus, o čom svedčí ním vlastnoručne písaný list, ktorého autenticitu potvrdil svedok. Svedok V. A. vypovedal viackrát protichodne a nie je možné ustáliť, ktorá z jeho výpovedí je dôveryhodná, a teda zaujať stanovisko, či svojou výpoveďou potvrdzuje obžalobu alebo moju obranu. Všetky ostatné svedecké výpovede naopak vyzneli v môj prospech a vylučujú skutkovú verziu poškodeného. Za tohto stavu bola nezákonne vykonaná, prečítaná svedecká výpoveď O. P. jednoznačne dôkazom, bez ktorého by inak k uznaniu mojej viny nebolo došlo.

Takýto nesúlad so zákonom pri získaní alebo vykonaní konkrétneho dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené, je porušením môjho práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru ako aj porušením môjho práva na obhajobu, pretože práve predmetný dôkaz - svedecká výpoveď rozhodujúcim spôsobom prispela k uznaniu mojej viny.

Pre prípad, ak sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožní s dovolacím dôvodom, tak je potrebné uviesť, že vec si bude vyžadovať doplnenie dokazovania minimálne v rozsahu, ako som to navrhoval v podanom odvolaní, z ktorého dôvodu navrhujem, aby bol zrušený nielen rozsudok krajského súdu, ale i okresného súdu a aby tak bol vytvorený priestor na vykonanie riadneho dokazovania na hlavnom pojednávaní.

Navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vydal nasledovný rozsudok:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovuje, že rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/55/2021, z 9. novembra 2021 bol porušený zákon z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku v ustanovení § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku sa zrušuje rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/55/2021, z 9. novembra 2021 ako aj rozsudok Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 3T/108/2019, z 3. júna 2021.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Trenčín sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol."

K dovolaniu sa využijúc svoje právo podľa § 376 Trestného poriadku vyjadril prokurátor, a síce v podstate takto:

„S poukazom na tvrdenia odsúdeného prezentované prostredníctvom svojho obhajcu uvádzam, že podľa nášho právneho názoru, v predmetnej trestnej veci, odvolací súd postupoval dôvodne, zákonne,

keď považoval vyššie uvedený postup okresného súdu pri vykonaní predmetného dôkazu (prečítanie zápisnice o výsluchu svedka O. P.) za zákonný a správny a zároveň uviedol, že išlo o ‚dôkaz ako každý iný‘. Súčasne konštatujem, že na tejto výpovedi nebolo výlučne alebo v rozhodujúcej miere založené uznanie viny. Svedok O.Á. P. bol okresným súdom riadne predvolaný na hlavné pojednávanie. Doručenie predvolania však nemal vykázané, a teda na pojednávaní nebol prítomný, pričom sa nepodarilo zabezpečiť jeho prítomnosť na žiadnom z termínov konania hlavného pojednávania. Výpoveď svedka O. P. nebola v danej veci dôkazom, na ktorom by v rozhodnej miere stálo preukázanie viny obžalovanému, pričom vina bola hodnoverne preukázaná aj inými dôkazmi, konkrétne poškodeným A. S., svedkom V. A., svedkom A. Z., svedkom O. M., svedkom M. S.. Z uvedeného dôvodu netvorilo prečítanie výpovede na hlavnom pojednávaní bez súhlasu obžalovaného, za splnenia výnimky na jej prečítanie v zmysle § 263 ods. 3 Trestného poriadku, procesnú prekážku. Z uvedených dôvodov preto súd uznal obžalovaného O. G. za vinného zo spáchania zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, zákonne a uložil mu primeraný a zákonný trest.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odsúdeného O. G. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí uznesením odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku."

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Najvyšší súd po splnení vyššie vymedzenej formálnej prieskumnej povinnosti zistil, že je pravdivá námietka obvineného, že výpoveď svedka O. P., ktorá bola (popri iných dôkazoch) použitá pri uznaní jeho viny, je nepoužiteľným dôkazom. Zároveň je však potrebné skonštatovať, že len táto skutočnosť sama osebe nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ani iný dovolací dôvod a dovolanie obvineného je preto potrebné odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval

inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Najvyšší súd pre prehľadnosť úvodom stručne zrekapituluje procesný dej predchádzajúci podaniu dovolania.

Na hlavnom pojednávaní konanom 22. septembra 2020 oslobodil obvineného O. G. súd prvého stupňa rozsudkom, sp. zn. 3T/108/2019, podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku spod obžaloby. Krajský súd v Trenčíne uznesením, sp. zn. 23To/110/2020, zo 16. decembra 2020 na podklade odvolania prokurátora zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil súdu na nové prejednanie a rozhodnutie. Následne Okresný súd Trenčín uznal menovaného obvineného rozsudkom, sp. zn. 3T/108/2019, z 3. júna 2021 za vinného zo spáchania zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona. Odvolací súd prejednal odvolanie obvineného a rozsudkom, sp. zn. 23T/55/2021, z 9. novembra rozhodol tak, že zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu, O. G. uznal za vinného zo spáchania zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona za mierne A.D.D. skutku, uložil mu miernejší trest bez aplikácie § 38 ods. 5 Trestného zákona a zároveň vôbec nerozhodol o nároku poškodeného na náhradu škody voči obvinenému.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Tento dovolací dôvod predpokladá, že nesúlady so zákonom musí existovať vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené, teda dôkazu, ktorý výlučne alebo v rozhodujúcej miere ovplyvnil dovolaním napádané rozhodnutie v jeho podstate. Ide o zistenie zásadného charakteru zistenej protiprávnosti zodpovedajúci vo vzťahu k dotknutému rozhodnutiu porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv. Tento dôvod sa netýka opačnej situácie, teda nepoužitia dôkazov ako podkladu pre rozhodnutie súdu pre nesúlady so zákonom pri ich získaní alebo vykonaní.

Okolnosť, že je rozhodnutie založené na namietanom dôkaze (dôkazoch), má vyplynúť z jeho odôvodnenia, pretože dovolací súd pri dovolaní podanom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku skutkové závery skôr konajúcich súdov neskúma. Dovolací súd teda neskúma hodnotu, vierohodnosť, teda obsahovú kvalitu použitých dôkazov (čo je otázka skutková), ale len to, či z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že príslušný súd založil rozhodnutie o vine a treste len (resp. v prevažnej miere) na namietanom dôkaze, alebo svoj výsledok oprel aj o iné vykonané dôkazy a náležitým spôsobom na to v rozhodnutí poukázal a v potrebnom rozsahu to zdôvodnil.

Vecne správnou a ústavne konformnou interpretáciou formulácie o dôkazoch, ktoré neboli „súdom vykonané zákonným spôsobom“, je extenzívny výklad v tom smere, že nejde len o nesúlady so zákonom pri samotnom výkone dotknutého dôkazu v súdnom konaní, ale takou procesnou chybou je zasiahnutý aj dôkaz, ktorý bol už prvotne nezákonne získaný.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Právo na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru je podľa judikatúry ESĽP porušené v tom prípade, ak je odsudzujúce rozhodnutie založené výlučne, alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze získanom nezákonným spôsobom a zároveň absentovali dostatočne vyvažujúce prostriedky. Rovnako je možné poukázať i na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov č. 2/2020 pod č. 24, z ktorého vyplýva, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov, tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného.

Ak sa teda nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Ako už bolo uvedené, k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom (pozri napr. Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011, Schatschaschwili proti Nemecku rozsudok ESĽP 2015).

Pri posudzovaní vplyvu použitia nezákonného dôkazu na celkovú spravodlivosť trestného konania sa vychádza z trojfázového testu - tzv. Al Khawaja test. V rámci testu sa zisťuje:

1. či neumožnenie výsluchu svedka bolo založené na dobrom dôvode,
2. či sporná výpoveď predstavuje jediný alebo rozhodujúci dôkaz,
3. či toto obmedzenie práva na kontradiktórnosť konania bolo vyvážené ďalšími faktormi, vrátane procesných opatrení využitých v konaní.

Vo všeobecnosti teda pri posudzovaní skutočnosti, či došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - teda že je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, musí dovolací súd posúdiť:

- či pri zaobstarávaní a vykonaní dôkazu boli dodržané a splnené všetky zákonné podmienky,
- či napadnuté rozhodnutie o vine a treste je založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na tomto dôkaze (dôkazoch),
- či existovali dostatočné procesné vyvažujúce opatrenia.

V danom prípade je zrejmé, že výrok o vine a treste obvineného bol založený okrem iného aj na výpovedi svedka O. P.. Tento svedok bol vypočutý v prípravnom konaní pred vznesením obvinenia, obvinený ani jeho obhajca nemali ani raz možnosť svedka kontradiktórne vypočuť, a to ani počas prípravného konania, ani na hlavnom pojednávaní. Zároveň okresný ani krajský súd nevykonali žiadne potrebné efektívne opatrenia, aby zabezpečili prítomnosť svedka P. na hlavnom pojednávaní, či verejnom zasadnutí s cieľom umožniť obvinenému svedka kontradiktórne vypočuť. Výpoveď svedka preto nebolo možné prečítať na hlavnom pojednávaní podľa § 263 Trestného poriadku a z uvedených dôvodov sa nejedná o validný dôkaz.

Zároveň je však potrebné uviesť, že sa nejednalo o dôkaz, na ktorom by výlučne alebo v rozhodujúcej miere bolo založené rozhodnutie o vine a treste obvineného. To napokon v napadnutom rozhodnutí skonštatoval už krajský súd.

Tak okresný ako aj krajský súd vo svojich rozhodnutiach výslovne uviedli, že pri závere o vine obvineného vychádzali aj z iných dôkazov. Konkrétne z výpovedí poškodeného A. S., M. S., V. A. a listinných dôkazov, ktoré súdy považovali za priame dôkazy. Za prioritný dôkaz považovali tak okresný ako aj krajský súd

výpoveď poškodeného S., na ktorú obsahovo logicky nadväzovali výpovede svedkov S. a A., ako aj listinné dôkazy preukazujúce pobyt obvineného na konkrétnej ceste. Tak okresný ako aj krajský súd podrobne uviedli, v čom a ako na seba uvedené výpovede logicky nadväzujú a vzájomne sa potvrdzujú, resp. dopĺňajú.

Z odôvodnenia rozhodnutí súdov prvého i druhého stupňa jasne vyplýva, že výpoveď svedka O. P. nebola jediným ani rozhodujúcim dôkazom pre výsledok o vine obvineného a naopak, že jeho vina je spoľahlivo preukazovaná aj ostatnými dôkazmi, a to takom rozsahu, že záver o vine by bol rovnaký aj v prípade, ak by sa výpoveď svedka P. nepoužila ako dôkaz.

Nekontradiktórne vykonaná výpoveď svedka O. P. tak v danom prípade nepredstavovala dôkaz, na ktorom by bol výlučne či v rozhodujúcej miere založený výsledok o vine obvineného.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto dovoláciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako nedôvodnú.

Nakoľko najvyšší súd s poukazom na vyššie konštatované nezistil naplnenie dôvodu dovolania namietaného obvineným rozhodol v konečnom dôsledku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.